

A Tatabányai Járásbíróság útján

Az Alkotmánybíróság részére

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 1 2 8 6 - 0 / 2020	
Érkezett: 2020 JÚL 24.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet:	db

Alulírott dr. Szegedi Zsolt ügyvéd

[REDACTED]
meghatalmazással igazolt jogi képviselőjeként az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő.

Indítványozom az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján, hogy a T. Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a Kúria Pfv.VIII.20.268/2019/4. sz. végzése alaptörvény-ellenes, mivel sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését IV. cikk (4) bekezdését, és XXIV. cikkének (1) és (2) bekezdését XXVIII. cikk (1) bekezdését és ennek eredményeképpen az Abtv. 43. § (1) alapján semmisítse meg az alaptörvény-ellenes bírói döntést.

Indítványozom az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján, hogy a T. Alkotmánybíróság Kúria Pfv.VIII.20.268/2019/4. sz. végzésének végrehajtását az saját eljárásának befejezéséig függeszse fel.

Indítványomat az alábbiakban kifejtett indokokkal támasztom alá.

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése

Indítványozó [REDACTED] [REDACTED] vele szemben büntető eljárás volt folyamatban, a Komárom Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Közrendvédelmi és Határrendészeti Osztályának Mélységi Ellenőrzési és Közterületi Támogató Alosztálya járőrei 2014.11.20. napján előállították eg [REDACTED] A Komárom Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztálya még aznap meggyanúsította [REDACTED] büntetével.

Indítványozó tagadta bűnösségét, és a gyanúsítás ellen panasszal élt jelezve, nem tudott arról, hogy az utasok illegális határátlépők. 2014.11.21. napján a Tatabányai Járásbíróság 3.Bny.455/2014/2. sz. végzésével elrendelte indítványozó előzetes letartóztatását 2014.12.21. napjáig. A döntést a Tatabányai Törvényszék helybenhagyta. Ezt követően az előzetes letartóztatás a Tatabányai Járásbíróság 5.Bny.494/2014/2. sz. végzésével 2015.02.21. napjáig, majd Tatabányai Járásbíróság 6.Bny.55/2014/2. sz. végzésével az 2015.04.21. napjáig meghosszabbításra került a Tatabányai Törvényszék helybenhagyásával.

Végül azonban a Tatabányai Járási Ügyészség indítványozó előzetes letartóztatását idő előtt, 2015.03.20. napjával megszüntette, és B.3555/2014/107-II. sz. határozatával 2015.12.23.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 2020-07-15	
Érkezett: 10920674/17	
Példány:	
Melléklet:	

KÖZTARSASAGI KÖZVETLEN ÉRKEZÉSI ÉS ELŐZETES JELEZÉS

napján az ellene folyó nyomozást is megszüntette, mert nem találta megállapíthatónak, hogy bűncselekményt követett el. A többi gyanúsított alátámasztotta a indítványozó által elmondottakat, és az ügyben már korábban folyó titkos információgyűjtés alapján is csak az volt megállapítható, indítványozót csak az egyik tényleges elkövető hívta el alkalmi [REDACTED] a részletekbe történő beavatása nélkül, mert fáradt volt az aznapi út levezetéséhez. **(2. sz. melléklet: nyomozást megszüntető határozat)**

Indítványozó személyi szabadsága 2014.11.20. és 2015.03.20. között, négy hónapon keresztül volt korlátozva kényszerintézkedéssel. Büntetlen előéletű személyként hasonló helyzetben még soha sem volt, a börtönviszonyok közötti tartózkodás mind testileg, mind lelkileg megviselte, előzetes letartóztatása alatt pszichológusi kezelésre, nyugtatók szedésére kényszerült, munkáját, bérelt lakását elveszítette, szabadulása után hónapokig hajléktalanként élt.

Az ügyészség a nyomozást megszüntető határozatban a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 583. § (5) szerinti tájékoztatási kötelezettségét megsértve nem informálta indítványozót arról, hogy kártalanításra tarthat igényt. Ő ismerősei körében hallott arról, hogy kártalanításra lehet jogosult. Miután erre levélben 2017.04.04. napján rákérdezett a Tatabányai Járási Ügyészség utólag eleget tett tájékoztatási kötelezettségének, és 2017.04.27. napján kelt levélben közölte indítványozóval a Be.) 583. § (5) szerinti a kártalanítás lehetőségét, módját és határidejét **(3. sz. melléklet: érdeklődő levél és válaszul küldött tájékoztató levél).**

Indítványozó az ártatlanul elszenvedett kellemetlenségekért 2017.05.17. napján eljárást indított, sérelmeiért kártalanítást kért. A Tatabányai Járásbíróság 10.P.20.674/2017/25. számú ítéletével 800.000 Ft kártalanítást ítelt meg indítványozónak. és 102.000 Ft illeték, 45.000 Ft perköltség megfizetésére is kötelezte. **(4. sz. melléklet: elsőfokú ítélet)**

Indítványozó fellebbezett, a Tatabányai Törvényszék 2018. november 06. napján 2.Pf.20.170/2018/3. sz. határozatával helybenhagyta a döntést további 136.000 Ft illeték és 10.000 Ft perköltség megfizetésére is kötelezte indítványozót. **(5. sz.melléklet: másodfokú ítélet)**

A jogerős döntés ellen az alperes felülvizsgálati kérelemmel élt. Annak megállapítását kérte, hogy a keresetlevél elkésett és kérte a teljes kereset elutasítását. Arra hivatkozott, hogy a kereset 2017.05.17. napján került előterjesztésre és az azért késett el, mert a nyomozást megszüntető határozatot indítványozó 2016.03.09. napján vette át kézbesítési vélelem alapján, így a törvényes 6 hónapos határidőn túl került benyújtásra.

Felülvizsgálati ellenkérelmében indítványozó hivatkozott arra, hogy a postázott határozatból épp a kártalanítási eljárás létéről és a jogvesztő igényérvényesítési határidőről való tájékoztatás hiányzott, épp ezért kért erről tájékoztatást 2017.04.04. napján az ügyészségtől és a Tatabányai Járási Ügyészség csak utólag, 2017.04.27. napján tett eleget tett tájékoztatási kötelezettségének, 2017.05.17. napján előterjesztett keresete ehhez képest nem késett el.

A Kúria 2020. március 24. napján kelt Pfv.VIII.20.268/2019/4. számú végzésében a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és a pert megszüntette. Kötelezte indítványozót 145.000 Ft első- és másodfokú perköltség, 20.000 Ft felülvizsgálati eljárási költség, 43.000 Ft illeték megfizetésére. Álláspontja szerint a határozat kézbesítésétől számít a 6 hónapos határidő az igényérvényesítésre, akkor is, ha a határozatból épp a határidőre vonatkozó, törvényben előírt tájékoztatás marad ki. Az pedig, hogy az ügyészség tájékoztatási

kötelezettségét a jogvesztő határidőről csak annak lejárta után teljesítette, nem került értékelésre, mivel a bíróság szerint ez méltányosság gyakorlásának e téren nincs helye. **(6. sz.melléklet: felülvizsgálati végzés)**

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A Kúria döntése jogerős, az ellen fellebbezésnek, vagy további egyéb jogorvoslatnak nincs helye.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az felülvizsgálati határozat 2020. március 24. napján született meg, és 2020.05.21. napján került kézbesítésre indítványozónak jogi képviselője útján, elektronikusan. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartásra került.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Indítványozó az egyedi ügyben érintett személy, hiszen az felperesként vett részt abban a bírósági eljárásban, amelyben a Kúria alaptörvény-ellenes bírói döntést hozott arról, hogy személyi szabadsága korlátozása miatti kártalanításra nem jogosult.

Az indítványozó helyzetét az alkotmányossági kérdés érdemben érinti, hiszen amennyiben a felülvizsgálati határozat megsemmisítésre kerülne, kártalanítása megvalósulhatna. Az Alkotmánybíróság döntése tehát az alapjogsérelem orvoslására kifejezetten alkalmas lenne.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

A bírói döntés az ügyészség tájékoztatási kötelezettségének elmulasztását alkotmányellenesen hagyta figyelmen kívül, akadályozva ezzel indítványozó alkotmányos jogának tekintendő kártalanítását. Mindez sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ami feltételezi valamennyi hatályos jogszabály hatósági betartását, és megszegésük érdemi figyelembevételét, továbbá azt, hogy a hatósági tájékoztatási kötelezettség megsértésének felelősségét nem az eljárás alá vont személynek kell viselnie. Mivel a Kúria megszüntette a pert, így az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése XXIV. cikk (1) és (2) bekezdése szerinti, hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítése elmaradt, jelen alkotmányjogi panasz kimenetele tehát közvetlenül és közvetve is meghatározza az alapjog érvényesíthetőségét.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése:

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

IV. cikk

(1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

(4) Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytől korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.

XXIV. cikk (2) bekezdése:

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

(2) Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.

XXVIII. cikk (1) bekezdése:

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

Kérelmező ellen lefolytatott büntetőeljárásban tévesen helyezték előzetes letartóztatásba. Bizonyíték nem állt rendelkezésre a gyanúban foglalt és az előzetes letartóztatás alapjául szolgáló büntett elkövetésének alátámasztására, ő maga a gyanúban foglalt büntettet nem ismerte be.

Az ilyen, utóbb tisztázódóan szükségtelen személyi szabadság korlátozás esetén az elszenvedő kártalanításra jogosult az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése, illetve az esetre még irányadó büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 580. § alapján egyaránt.

A magyar jogban a 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:22. § alapján az igények elévülési ideje 5 év. Ehhez képest az alaptalan személyi szabadság korlátozások miatti kártalanítás Be. 583. § (1) bekezdése szerinti 6 hónapos határidő a normál igényérvényesítési idő tizedét engedő speciális szabály, ami jelentősen korlátozza az igényérvényesítés lehetőségét.

Az Alkotmánybíróság 104/2009. (X. 30.) AB határozat alapján került bele a törvénybe 583. § (5) bekezdéseként az ügyész és a bíró kártalanítás lehetőségéről és idejéről szóló tájékoztatási kötelezettsége, indoklasként rögzítve:

"Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben és a korábbi indítványok alapján észlelte, hogy a kártalanítási igény keletkezéséről és az igényérvényesítés határidejéről történő tájékoztatás elmaradása alkotmányellenes helyzethez, az Alkotmány rendelkezéseiből levezethető kártalanítási igény elvesztéséhez vezethet."

Az Alkotmánybíróság 104/2009. (X. 30.) AB határozata leszögezte továbbá:

"Miután nem csupán a terhelt szorosán vett büntetőeljárás jogairól, hanem az állammal szemben a határozattal keletkező reparációs igényről és érvényesítése feltételeiről van szó, a speciális tartalmú tájékoztatási kötelezettség előírásának hiánya alkotmányellenes helyzethez: a kártalanítás elmaradásához, a szabadságtól megfosztás alkotmányossága által megkívánt arányossági feltétel gyakorlati meghiúsulásához vezethet."

Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában az alábbiakat állapította meg: „A hazai és európai alkotmányjogi fejlődés eddig megtett útja, az alkotmányjog szabályszerűségei szükségképpen hatással vannak az Alaptörvény értelmezésére is. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálható alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott

szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése”. Mindezek alapján a 104/2009. (X. 30.) AB határozatának szempontjai és értékítélete továbbra is irányadó.

A Be. 583. § (5) speciális szabálya mellett a 43. § (2) bekezdése f) pontja általánosságban is a terhelt jogaként fogalmazza meg, hogy a büntetőeljárás jogairól és kötelességeiről a bíróságtól, az ügyésztől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon.

A jogszabályi környezetből és a szabályozás történeti előzményeiből kitűnően a tájékoztatás megtörténtének bírói figyelembevétele a Kúria álláspontjával ellentétben nem méltányossági, hanem alkotmányossági kérdés, melynek megsértése ütközik a tisztességes eljáráshoz való jogba.

Mindezek ellenére a hazai hatóságok tájékoztatási kötelezettségének teljesítése erősen változó. Ugyanakkor hasonló esetekben az eddig irányadó ítélkezési gyakorlat az volt, hogy a tájékoztatás elmaradása esetén az igényérvényesítéssel nem lehetett késedelembe esni a jogállamiság és a személyi szabadság korlátozásával kapcsolatos alkotmányos alapelvek érvényesülésének biztosítása érdekében. **(7. sz.melléklet: hasonló ügyben irányadó gyakorlatot bemutató végzés)**

Jelen ügyben a Kúria azonban eltért az ítélkezési gyakorlattól, amikor kimondta, hogy az igényérvényesítés 6 hónapos határideje nem akkor kezdődik, amikor ennek lehetőségéről és határidejéről indítványozót a törvény előírásai szerint tájékoztatták (2017.04.27.), hanem már akkor, amikor az igényérvényesítés és határideje tekintetben jogsértően hiányos határozatot átvette (2016.03.09). Azaz hiába írja elő a törvény a tévesen fogvatartott személy kötelező tájékoztatását a kártalanítása szabályairól, azokat gyakorlatilag mégis neki, magától kell ismernie, a hatósági törvényes eljárására jobb ha nem épít, mert a tájékoztatási kötelezettség megszegése nála eredményez jogvesztést, a hatósági jogsértés felelősségét ő kénytelen viselni. Mindez különösen visszaes egy olyan ügyben, ahol az igényérvényesítés már eleve a kérelmezőt sújtó hatósági tévedés kompenzálását célozza, mert így esetében nem csak a hatóság személyi szabadságot korlátozó tévedésének a következményét, hanem a hatósági tájékoztatási kötelezettség megsértésének következményét is neki kell viselnie a Kúria szerint.

A fenti jogértelmezés alapján a személyi szabadsága korlátozása miatti kártalanításától bárki megfosztható pusztán azzal, hogy a hatóság törvényt sértve hiányos határozatot postáz neki. Ha később tudomására is jut a lehetőség, annak érvényesítésétől már eredményesen elzárható arra hivatkozva, hogy egy e téren hiányos, jogsértő határozatot már átvett. Jelen ügyben például a Kúria értelmezése szerint a tájékoztatás megtörténtekor az igényérvényesítési határidő, amire a tájékoztatás vonatkozott, már le is járt.

A Kúria legfelsőbb bírói fórumként aggályos precedenst teremt döntésével, melyben gyakorlatilag jogértelmezés útján tér vissza a korábbi, alkotmányos jogi szabályozás hiánya miatti alkotmányellenes helyzethez úgy, hogy az annak orvoslására bevezetett rendelkezés alkalmazását méltányossági kérdésnek minősíti, aláírva a törekvést a tisztességes eljárásra, az eljárás alá vont személy tájékoztatásra, a személyi szabadság korlátozása miatti állami, a hatósági mulasztások miatti hatósági felelősségvállalásra.

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

Indítványozom az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján, hogy a T. Alkotmánybíróság Kúria Pfv.VIII.20.268/2019/4. sz. végzésének végrehajtását az saját eljárásának befejezéséig függessze fel.

E körben eladom, hogy a jogerős ítélet alapján már kifizetett összeg a felülvizsgálati döntés alapján visszakövetelhető lenne, mely a döntés megsemmisítése esetére indítványozót anyagilag ellehetetlenítené, és számára méltánytalan helyzetet teremtene. E körben kérem annak figyelembevételét is, hogy az alperes Magyar Államot anyagi helyzete a végrehajtás függesztése esetén akkor sem hozná méltánytalan helyzetbe az eljárás befejezéséig, ha az indítványnak az Alkotmánybíróság nem adna helyt.

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését:

Indítványozó nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (1. sz. melléklet)

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (8. sz. melléklet)

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (4-5-6. sz. mellékletek)

- Tatabányai Járásbíróság 10.P.20.674/2017/25. számú ítélete
- Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.170/2018/3. számú határozata
- Kúria Pfv.VIII.20.268/2019/4. számú végzése

Kelt: Nyíregyháza, 2020.05.25.

Tisztelettel:

dr. Szegedi Zsolt
ügyvéd
indítványozó képviselőként